

alyana gocmeni obývá krasové oblasti poblíž

Vydávání podporuje
Akademie věd
České republiky

2 | 2021

Ročník LXIX (CVII)
Cena 79 Kč
Předplatné 59 Kč

Séfredaktorka
RNDr. Jana Šrotová
Redakce
Ing. Andrej Funk
Mgr. Pavla Doubková, Ph.D.
Mgr. Dana Drožová/Mgr. Magda Drvotová

Spolupracovníci redakce
Jan Franta
Jaroslav Kupr
Grafický návrh
Křtina Bruncková
Obálka
DRAWetc. visual fullservice; www.drawetc.com

Jazyková úprava
Mgr. Eva Ullrichová a redakce

Redakční rada
doc. RNDr. J. Votýpka, Ph.D. (předseda)
RNDr. L. Adamec, DSc.
RNDr. M. Anděra, CSc.
RNDr. S. Bílý, CSc.
Ing. K. Boublík, Ph.D.
RNDr. B. Desortová, CSc.
prof. RNDr. J. Fajkus, CSc.
prof. RNDr. J. Gloser, CSc.
prof. RNDr. L. Hanel, CSc.
RNDr. J. Holac
RNDr. J. Chrtek jun., CSc.
prof. RNDr. H. Ilnerová, DrSc.
doc. RNDr. L. Juříčková, Ph.D.
doc. RNDr. M. Košťák, Ph.D.
RNDr. P. Kotlík, Ph.D.
doc. Mgr. O. Koukol, Ph.D.
prof. RNDr. P. Kovář, CSc.
doc. RNDr. J. Král, Dr.
Mgr. H. Kupcová Skalníková, Ph.D.
RNDr. E. Křis
RNDr. J. Moravec, CSc.
prof. Ing. P. Ráb, DrSc., dr. h. c.
prof. RNDr. J. Rusek, DrSc.
RNDr. M. Rezáč, Ph.D.
RNDr. Z. Soldán, CSc.
RNDr. M. Studnička, CSc.
prof. RNDr. K. Štátný, CSc.
Mgr. T. Urfus, Ph.D.
prof. RNDr. E. Zašimlová, CSc.

Redakce: Vodičková 40, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 240 517, 221 403 847
e-mail: ziva@ssc.cas.cz, https://ziva.avcr.cz
Vydavatel: Academia, Sféricko společných
činností Akademie věd ČR, v. v. i.,
Vodičková 40, 110 00 Praha 1
Zlom a předtisková úprava:
Artdit, s. r. o., Praha
Tisk: Triangl, a. s., Praha
Distribuce: pro předplatitele v ČR (nově i SR) –
jménem vydavatele zajišťuje
SEND Předplatné, spol. s r. o.,
Ve Žlábku 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9,
tel.: 225 985 225, fax: 225 341 425,
sms: (+420) 605 202 115, e-mail: send@send.cz,
www.send.cz; pro předplatitele v SR –
Mediaprint-Kapa Pressosproso, a. s.,
P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3,
tel.: 02/49 893 567, 02/49 893 563,
02/49 893 566, 02/49 893 568,
informace: 0800 188 826, e-mail:
predplatne@kompanka.sk; Slovenská pošta,
SPT, Nám. slobody 27, 810 05 Bratislava.
Objednávky přijímá každá pošta a poštovní
doručovatel; volný prodej – holding PNS, a. s.,
Paceřická 1/2773, 193 00 Praha 9

© Nakladatelství Academia,
SSC AV ČR, v. v. i., 2021
Přetisk článků včetně obrázků se výslovně
zapovídá. Veškerá práva včetně práva

Nejstarší český přírodovědecký časopis

Živa

Všechny články jsou recenzovány

- 50 Inhibice proteáz – (r)evoluční návrat prověřené taktiky boje s infekčními chorobami Daniel Sojka
- 54 Mikroskopické houby na poštovních známkách a dalším filatelistickém materiálu I. Alena Nováková, František Novák
- 57 Mechorosty jsou sourozenci cévnatých rostlin – co to znamená pro porozumění evoluci rostlin? Viktor Žárský
- 60 Budoucnost našich lesů: bude v nich mít své místo i smrk? Antonín Kusbach, Jan Šebesta, Petra Hájková, Jan Novák
- 65 „Smrkový paradox“: chyba v interpretacích, nebo doklad antropogenních změn krajiny? Petr Pokorný
- 68 Jak si květní sněti ochotily rostliny i opylovače II. Klára Koupilová, Jakub Štenc, Marek Kasner, Tomáš Koubek
- 71 Co je nového v biologii. Genomy a evoluce masožravých rostlin Helena Štorchová
- XXXIII Rozhovor s Liborem Grubhofferem: Vakcíny – naše naděje i jistota jak zkrotit původce infekčních nemocí
- XXXIX Helminoterapie vede ke změně diferenciaci imunitních buněk
- XI Profesor Oldřich Fojfar – devadesátník
- XL K významnému životnímu jubileu Petra Rába
- XLIII Rozhovor s Jarmilou Kubíkovou nejen o Ceně Agentury ochrany přírody a krajiny ČR; Ceny AOPK ČR za rok 2020
- XLVI Zemřel dendrolog Průhonického parku Antonín Marián Svoboda
- XLVIII Vědy o životě jako součást kultury. Za Janem Janem
- L Jazykový koutek: Očkování – vštěpování a nejen očka dělají
- LI Knihy Nakladatelství Academia
- LII Časopis Botanika – ze světa rostlin; ČSE vyhláší Hmyz roku
- LIII K výuce: Kam se studenti na exkurzi? Určitě do Českého krasu
- LV Data sbíraná dětmi a příčiny degradace vodní biodiverzity v Čechách
- LVII Biologická olympiáda: Rovnováha na buněčné a tkáňové úrovni a homeostatická histologie
- LIX Recenze: Muž, který se nebal zeptat – vzpomínky na Ctirada Johna
- LX Jak dál se smrkem v českých lesích
- LXIII Líheň nových adeptů umění zahradnického
- LXVII Zaujalo nás: Konec botaniky
- LXIX Recenze: Město naruby. Vágní terén, vnitřní periferie a místa mezi místy
- LXX Zaujalo nás: Ekologický a biofyzikální pohled na masožravé rostliny
- LXXI-II Pro předplatitele; Kalendář biologa; Kontaktní adresy; Summary

- 73 K výuce: Po stopách minulosti i současnou přírodou Českého krasu: z Karlštejna do Srbska Lucie Juříčková
- 77 Živá půda 7. Prostorová, časová a funkční organizace půdy Milošlav Šimek, Dana Elhottová, Václav Pižl, Karel Tajovský
- 84 Hmyz roku 2021 – jasoň dymnivkový Vladimír Vrabc
- 87 Zajímavý a také poněkud záhadný motýl vztyčňořítka vzácná Zdeněk Laštůvka, Zdeněk Valchář
- 89 Do Turecka nejen za moky rodu *Lyciasalamandra* Tomáš Holer a kolektiv autorů
- 93 Výr velký a jeho meleký osud IV. Diskuze a svárý Jan Andreska, Dominik Andreska
- 95 Kukačka obecná u polygynního hostitele: zisk, nebo ztráta?

- 50 Inhibice proteáz – (r)evoluční návrat prověřené taktiky boje s infekčními chorobami Daniel Sojka
- 54 Mikroskopické houby na poštovních známkách a dalším filatelistickém materiálu I. Alena Nováková, František Novák
- 57 Mechorosty jsou sourozenci cévnatých rostlin – co to znamená pro porozumění evoluci rostlin? Viktor Žárský
- 60 Budoucnost našich lesů: bude v nich mít své místo i smrk? Antonín Kusbach, Jan Šebesta, Petra Hájková, Jan Novák
- 65 „Smrkový paradox“: chyba v interpretacích, nebo doklad antropogenních změn krajiny? Petr Pokorný
- 68 Jak si květní sněti ochočily rostliny i opylovače II. Klára Koupilová, Jakub Štenc, Marek Kasner, Tomáš Koubek
- 71 Co je nového v biologii. Genomy a evoluce masožravých rostlin Helena Štorchová
- XXXIII Rozhovor s Liborem Grubhofferem: Vakcíny – naše naděje i jistota jak zkrotit původce infekčních nemocí
- XXXIX Helmintoterapie vede ke změně diferenciaci imunitních buněk
- XL Profesor Oldřich Fejfar – devadesátník
- XLI K významnému životnímu jubileu Petra Rába
- XLIII Rozhovor s Jarmilou Kubíkovou nejen o Ceně Agentury ochrany přírody a krajiny ČR; Ceny AOPK ČR za rok 2020
- XLVI Zemřel dendrolog Průhonického parku Antonín Marián Svoboda
- XLVIII Vědy o životě jako součást kultury. Za Janem Jankem
- L Jazykový koutek: Očkovati – vštěpovati a nejen očka dělati
- LI Knihy Nakladatelství Academia
- LII Časopis Botanika – ze světa rostlin; ČSE vyhlašuje Hmyz roku
- LIII K výuce: Kam se studenty na exkurzi? Určitě do Českého krasu
- LV Data sbíraná dětmi a příčiny degradace vodní biodiverzity v Čechách
- LVII Biologická olympiáda: Rovnováha na buněčné a tkáňové úrovni a homeostatická histologie
- LIX Recenze: Muž, který se nebál zeptat – vzpomínky na Ctirada Johna
- LX Jak dál se smrkem v českých lesích
- LXIII Líheň nových adeptů umění zahradnického
- LXVII Zaujalo nás: Konec botaniky
- LXIX Recenze: Město naruby. Vágní terén, vnitřní periferie a místa mezi místy
- LXX Zaujalo nás: Ekologický a biofyzikální pohled na masožravé rostliny
- LXXI-II Pro předplatitele; Kalendář biologa; Kontaktní adresy; Summary
- 73 K výuce: Po stopách minulosti i současnou přírodou Českého krasu: z Karlštejna do Srbska Lucie Juříčková
- 77 Živá půda 7. Prostorová, časová a funkční organizace půdy Miloslav Šimek, Dana Elhottová, Václav Pižl, Karel Tajovský
- 84 Hmyz roku 2021 – jasoň dymnivkový Vladimír Vrabc
- 87 Zajímavý a také poněkud záhadný motýl vztyčnořitka vzácná Zdeněk Laštůvka, Zdeněk Valchář
- 89 Do Turecka nejen za mloky rodu *Lyciasalamandra* Tomáš Holer a kolektiv autorů
- 93 Výr velký a jeho nelehký osud IV. Diskuze a sváry Jan Andreska, Dominik Andreska
- 95 Kukačka obecná u polygynního hostitele: zisk, nebo ztráta?